

Beslissing

Klachtnummer: KC 22-020
Klachtdatum: 1 augustus 2022
Klager: klager
Verweerder: klinisch psycholoog
Betreft: Beperking van de bewegingsvrijheid

Verloop van de behandeling van de klacht

De Regionale Klachtencommissie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg Drenthe (de klachtencommissie) behandelt de klacht die klager op 1 augustus 2022 heeft ingediend. De klacht richt zich op tegen de beslissing van 11 juli 2022 om klagers bewegingsvrijheid gedurende zes weken in te trekken. Tevens is verzocht om een vergoeding van de geleden schade.

De verweerder heeft op 8 augustus 2022 bij de klachtencommissie een verweerschrift ingediend.

De patiëntenvertrouwenspersoon (pvp), heeft op 8 augustus 2022 de klacht nader toegelicht. In deze toelichting is tevens verzocht om schadevergoeding.

Op 12 augustus 2022 heeft de klachtencommissie een hoorzitting gehouden. Tijdens deze hoorzitting waren aanwezig:

- klager en pvp;
- vervangend verweerder, psychiater.

De klachtencommissie die de klacht heeft behandeld bestond uit:

- de heer mr. H. Dontje, voorzitter;
- mevrouw L. van Iersel, psychiater;
- mevrouw A. Wolsink, zelfstandig lid.

Voor de verslaglegging was aanwezig de heer mr. E. Krol, waarnemend secretaris.

De voorzitter van de klachtencommissie heeft voor de zitting met toestemming van klager zijn behandeldossier ingezien. Zijn bevindingen zijn met de andere leden van de klachtencommissie gedeeld.

Toelichting van klager

Klager geeft aan dat hij zich bewust was dat hij bij terugkeer van verlof een blokje hasj op zak had. Het was echt een korreltje. 1 cm², zoals in het verweerschrift staat, is overdreven. Hij was tijdens zijn verlof aan het blowen bij een vriend thuis. Hasj en tabak hebben dezelfde kleur. Normaal controleert hij zijn zakken, voordat hij weer op het terrein komt. Hij had deze keer niet goed gecheckt of hij nog hasj bij zich droeg. Dit was een vergissing en een misverstand. De hasj is in beslag genomen en zijn vrijheden zijn ingetrokken. Hij kan niet zo goed herinneren hoe het precies ging. De brief van 7 juli 2022 had hij al ontvangen voor dit incident.

De beperking heeft niet zes weken geduurd. Hij mag nu niet meer van het terrein af zonder begeleiding. Wel heeft hij drie keer begeleid verlof gehad. Hij mocht naar buiten met begeleiding, maar geen joint roken. Hij wil graag gewoon ontspannen en zijn emoties kalmeren. Het klopt dat hij

in juli drie keer een urinecontrole heeft gehad die positief was. Toen had hij op het terrein een joint gerookt.

Voor dit incident mocht hij gedurende zeven dagen zeven uur verlof opnemen. Daarna is hij volledig teruggezet. Van heel soepel is hij overgegaan naar heel streng. Hij vindt het onrechtvaardig dat hij slachtoffer is van andermans drugsmisbruik. Hij overtrad de regels niet, omdat hij op het terrein geen cannabis gebruikte.

Over twee weken kan hij waarschijnlijk weer onbegeleid met verlof. Hij moet hierdoor met zijn verjaardag en met de zomerdagen binnen zitten. Klager heeft geen belang om cannabis naar binnen te brengen; hij kan immers tijdens zijn verlof gebruiken.

Hij geeft aan dat hij nooit is betrapt op drugshandel. Hij is een verstandig persoon. In het verleden heeft hij wel gedeald om zijn kinderen te verzorgen. Het ging enkel om cannabinale middelen. Bij deze instelling heeft hij nooit gedeald.

Toelichting van de vervangend verweerder

Vervangend verweerder licht toe dat na het overlijden van een medepatiënt een aanscherping heeft plaatsgevonden van de verlofregels in relatie tot drugsgebruik en -handel. De nieuwe regels hadden als doel om het binnenbrengen van drugs tegen te gaan. Klager bracht kort hierna drugs binnen. Bovendien werd klager genoemd als dealer en was er sprake van ruis rondom hem. De geruchten over hem maakten behandelaren extra voorzichtig. Daarom is er strenger opgetreden. Het gaat hierbij ook om de bescherming van andere patiënten. De instelling wil de handel stoppen die op het terrein plaatsvindt. Daarnaast speelt de reactie van klager op de aanzegging, waarbij hij gefixeerd moest worden en tijdelijk overgeplaatst is, een rol.

De afspraken in het verlofplan wijken af van hoe gehandeld is. Intern moet opnieuw besproken worden om te komen tot een nieuw beleid. Na de vakanties zal hij met zijn collega's bespreken hoe het verder moet met deze regels.

Ontvankelijkheid en bevoegdheid

De klacht is gericht tegen een beslissing tot het beperken van de bewegingsvrijheid. Dit is een besluit op grond van artikel 8:9 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz). De klachtencommissie kan klachten over dergelijke beslissingen beoordelen op basis van artikel 10:3 van de Wvggz en het Klachtenreglement klachten Wvggz van de Regionale Klachtencommissie.

Beoordeling van de klacht

Algemeen

De klachtencommissie gaat uit van de volgende feiten en omstandigheden. Op 26 januari 2022 is besloten om klagers bewegingsvrijheid te beperken op grond van artikel 8:9 van de Wvggz. Het doel van de beperking is om een terugval in middelen te begrenzen. In aanvulling hierop is een stappenplan opgesteld hoe bij klager omgegaan wordt met bewegingsvrijheden. Ook staan hierin aanvullende afspraken rondom het verlof, waaronder:

- klager gebruikt geen cannabis in zijn woning/op het terrein
- wanneer er duidelijke vermoedens zijn van (cannabis) gebruik op het terrein/in zijn woning, dan is klager een verlofdag kwijt. Hij gaat dan (nog) niet terug naar de vorige stap.
- klager mag scoren op THC.
- klager blaast bij terugkomst niet hoger dan 0.5 promille, wanneer hij wel hoger blaast, eerst gesprek met BC en pb'er.

Tot 11 juli 2022 beschikte klager over ruime bewegingsvrijheden; hij mocht zichzelf elke dag 7 uur buiten de instelling begeven. Dit correspondeert met stap 4B/4C uit het stappenplan.

Intrekking van bewegingsvrijheden

Op 11 juli 2022 vond een incident plaats, waarbij bij klager hasj is aangetroffen bij terugkomst van verlof. Daarop is aan klager aangegeven dat hij gedurende zes weken niet buiten het terrein mocht begeven. Over deze beslissing gaat de klacht.

De klachtencommissie overweegt hierover dat zij begrijpt dat behandelaren in dit incident aanleiding zagen om tot actie over te gaan. Met dit gedrag veroorzaakte klager 'ruis' in de optiek van behandelaren. De klachtencommissie heeft begrip voor deze gevoelens en stelt vast dat het binnenbrengen van hasj niet past binnen de afspraken in het stappenplan.

Dat in eerste instantie gekozen is voor volledige intrekking van de vrijheden (terugplaatsing naar stap 0) en vanaf 26 juli 2022 begeleide verloven (stap 1), kan de klachtencommissie niet echter volgen en acht zij niet proportioneel. Behandelaren hebben hierbij niet het stappenplan gevolgd.

Basisregels voor verlof

De klachtencommissie stelt daarnaast vast dat op 7 juli 2022 aan alle bewoners van de specifieke afdeling van de zorgaanbieder een brief is uitgegaan waarin 'de basisregels voor verlof' worden vormgegeven. 'Voor iedereen gelden de volgende regels:

1. Iedereen heeft een verlofplan (fase 1-4). Verlof bouw je, via samenwerking op het terrein op naar onbegeleid verlof. Dit betekent dus ook dat er zonder samenwerking geen verlof kan plaatsvinden. Tijdens het verlof oefen je. Dit is bijvoorbeeld belangrijk wanneer je naar beschermd wonen gaat.
2. Je hebt 6 weken geen verlof, als je drugs of alcohol mee naar binnen neemt of wanneer er duidelijke ruis is. Het binnen brengen van alcohol en drugs is gevaarlijk voor iedereen op het terrein!
3. Je hebt 6 weken geen verlof als je je niet houdt aan de gemaakte afspraken en tijden. Je houden aan afspraken is belangrijk. Hier mee kun je laten zien dat je dit kan. Voor beschermd wonen is dit ook heel belangrijk.'

Het is onduidelijk wat de (juridische) status van deze basisregels voor verlof is. Zij zijn weliswaar algemeen van aard en (kennelijk) gericht op een ordelijke gang van zaken binnen de instelling en beogen de veiligheid van bewoners te garanderen. In die optiek kunnen ze aangemerkt worden als huisregels, zoals bedoeld in artikel 8:15 van de Wvvgg. Echter, in de huisregels mogen geen afspraken staan die op individueel/patiëntniveau behoren te worden vormgegeven, zoals regels die de bewegingsvrijheid beperken. Ook heeft de klachtencommissie in het verweerschrift gelezen dat de regels niet bedoeld zijn om een generieke uitspraak te doen, maar gelden als basis om in gesprek te komen over hoe met patiënten samengewerkt kan worden. De intentie van de brief is om urgentie aan te geven en duidelijkheid te creëren over een termijn die nodig is om (minimaal) het vertrouwen opnieuw op te bouwen.

De intrekking van de verloven gedurende zes weken kan dan ook niet worden gebaseerd op deze (aangescherpte) regels. Het vormgeven van de vrijheden moet worden toegesneden op de individuele situatie en aangepast worden op het psychiatrisch toestandbeeld en de gedragingen van de patiënt. Dit is in het verleden gebeurd met het opstellen van het stappenplan; hiermee is juist de gewenste duidelijkheid gecreëerd over hoe het vertrouwen opnieuw opgebouwd kan worden, als afspraken worden geschonden. Daarom hecht de klachtencommissie veel waarde aan het consistent volgen van dit stappenplan. Mocht de situatie veranderen, dan ligt het op de weg van behandelaren om het stappenplan te wijzigen en vervolgens hiernaar te handelen. Zij ziet – naast de individueel

opgestelde stappenplannen/verlofafspraken en de algemene huisregels – de meerwaarde niet van de basisregels voor verlof, zeker niet waar deze op gespannen voet staan met geldende afspraken met individuele patiënten. Deze basisregels hebben voor onrust onder bewoners gezorgd, zo is de klachtencommissie gebleken. Zij kan zich deze onrust voorstellen gelet op het voorgaande.

Dit neemt overigens niet weg dat zij zich goed kan voorstellen dat de behoefte en soms ook de noodzaak bestaat om (blijvend) aandacht te vragen voor de veiligheid van (mede-)bewoners, met name rondom drugsgebruik/-handel op het terrein. De klachtencommissie begrijpt en waardeert dat de instelling hierop inzet.

Urinecontroles

Overigens hebben enkele urinecontroles in de periode dat klager niet (onbegeleid) van het terrein af mocht positieve uitslagen laten zien en heeft klager zelf eveneens bevestigd dat hij in die periode op het terrein cannabis heeft gebruikt. Dit gaf (hernieuwde) aanleiding tot maatregelen van behandelaren en ook eventueel tot het terugplaatsen naar een lagere stap, omdat klager zich hiermee niet hield aan de geldende afspraken in het stappenplan.

Conclusie

De klachtencommissie komt tot de conclusie dat de klacht **gegrond** is. De intrekking van de vrijheden gedurende zes weken (terugplaatsing naar stap 0 en vervolgens opbouw van de volgende stappen) was niet in lijn met het stappenplan.

Beslissing

De klachtencommissie concludeert dat de klacht **gegrond** is. Klager dient conform het stappenplan weer in aanmerking te komen voor ruimere bewegingsvrijheden.

De beslissing is genomen op 11 augustus 2022 door de heer mr. H. Dontje, voorzitter, mevrouw L. van Iersel en mevrouw A. Wolsink, leden, in aanwezigheid van de waarnemend secretaris van de klachtencommissie, de heer mr. E. Krol.

Vervolg

Tegen de beslissing op een Wvvgz-klacht kunnen klager en verweerders binnen zes weken een verzoekschrift indienen bij de Rechtbank Noord-Nederland (artikel 10:7 van de Wvvgz).

Klager heeft verzocht om schadevergoeding. Voor zover sprake is van een gegrond verklaarde klacht, kan aanleiding bestaan om tot vergoeding over te gaan. Klager wordt in de gelegenheid gesteld om dit verzoek aan te vullen/te wijzigen naar aanleiding van deze beslissing. De zorgaanbieder wordt tevens in de gelegenheid gesteld om zijn zienswijze op het schadevergoedingsverzoek kenbaar te maken. De klachtencommissie zal in een afzonderlijke beslissing het verzoek om schadevergoeding beoordelen.

Namens de voorzitter van de klachtencommissie, de heer mr. H. Dontje,

.....
W. Krol
Secretaris klachtencommissie

Deze definitieve beslissing is op d.d. 19 augustus 2022 verstuurd aan klager, pvp, verweerders, de directie, de geneesheer-directeur en de inspectie.